

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 6.

V Ljubljani, dné 20. marca 1902.

Leto XV.

Rojaki, pozor!

Ni še dolgo temu, ko smo izpregovorili svojim čitateljem nekaj besed v obrambo naše domače „Vzajemne zavarovalnice“. Rekli smo, da jo blatijo in grdiyo nasprotniki na vse mogoče načine. Izrekli pa smo tudi nado, da se naše ljudstvo ne bo dalo slepiti z mamljivimi besedami in se bode rado zavarovalo pri domači zavarovalnici.

In nismo se zmotili. Od vseh strani naše domovine se oglašajo udeležniki pri „Vzajemni zavarovalnici“ in zdi se, da nasprotniki sami čutijo, kako jim tal zmanjkuje, zato so tudi v javnih listih zadnji čas utihnili. Začeli so naravnost umazano slepariti naše ljudstvo. Od več strani smo dobili poročilo, da hodijo agentje nasprotnih zavarovalnic po vaseh in vabijo naše ljudi, naj bi se zavarovali. Ko pa jim ta ali oni mož odgovori, da se hoče zavarovati pri domači „Vzajemni zavarovalnici“ v Medijatovi hiši na Dunajski cesti v Ljubljani, mu prekánjeni agent pripomni, da prav on je agent domače zavarovalnice, katero priporočajo tudi gospod župnik, pri katerem je tudi župnišče in

cerkev zavaroval. Več naših ljudi se je na ta sleparski način vjelo. Kako pa so se začudili, ko so dobili iz Ljubljane pismo in notri polico, katere pa ni sestavila „Vzajemna zavarovalnica“, ampak kaka banka, pri kateri bi se na nikakršno prigovarjanje ne bili hoteli zavarovati. „Vzajemna zavarovalnica“ je sicer vse potrebno ukrenila, da se v bodoče ne bodo več tako zvijačno slepili naši ljudje od neke strani. Prosimo pa vendar tudi svoje somišljenike, naj pri tujih agentih zahtevajo, da jim pokaže dotičnik pooblastilo, da sme zavarovance nabirati za našo domačo zavarovalnico. Žalostno je v resnici, da moramo svariti pred takimi dogodki, ki očitno kažejo, kako grdo se bojuje veliki kapital proti domačemu zavodu, a tolaži nas zavest, da bode naše zavedno ljudstvo tudi te slepilne nakane premagalo. Vsako dobro in obče-koristno podjetje se je v začetku še moralo boriti s težavami; tako tudi naša zavarovalnica. Zato velja tudi tu: po boju do zmage! Ob tej priliki pa še opozarjamo svoje čitatelje, naj se zavarujejo pri „Vzajemni zavarovalnici“, katero priporočata „Družinska prak-tika“ in pa „Domoljub“.

Zakaj srednji stan propada?

(Iz peresa preprostega kmeta.)

Na gorenje vprašanje je kratek odgovor: zaradi lažiliberalizma. Dokler ni isti okužil človeške družbe, je ljudstvo živelo po krščanskih načelih, skromno in preprosto sicer, pa tudi srečno in zadovoljno. Takrat je veljala več mož beseda, kakor zdaj notarsko pismo.

Lažiliberalizem je človeško družbo vzdignil iz temeljnih tečajev krščanskih načel, sam pa je bil nesposoben, namestu teh boljše, ali le količkaj podobne postaviti! Nasprotno, njegova načela so naravnost pogubna, saj vsa izvirajo iz gole samopridnosti.

Program lažiliberalcev bi se dal kratko povedati z besedami: a) Vsak sam zase. b) Ti meni nič ne verjemi, jaz tebi nič. c) Jaz te bom spodbil, kjer te bom mogel in ti meni nič ne prizanesi.

Dokler lažiliberalizem ni okužil človeške družbe, je bilo ljudstvo z domačimi pridelki zadovoljno, bodisi s hrano, obleko itd. Svoje čase so stariši v bolj imovitih hišah dajali svojim otrokom po 150—200 goldinarjev dote, sedaj se pa od malih posestnikov hčeram obeta dote po 800—1000 goldinarjev. Očetovo imetje je vredno kakih 5000 goldinarjev; pri hiši pa je recimo petero otrok. Sedaj pa obljubi vsakemu otroku po 1000 goldinarjev dote, ženitovanjska oprava in gostija gotovo stane nad dvesto goldinarjev. Iz tega je razvidno, da je oče brez polico več svoje posestvo obremenil, kot je vredno in ako se še v poštrev vzame izgovorjen prevžitek starišem, kadar obnemorejo, postane breme neznosno. Tako zadolženo posestvo pride na boben, kupi ga liberalen špekulant, in ga potem z mastnimi, že znanimi dobički in zavezami proda na drobno, na svojo korist, in na veliko škodo človeške družbe! Taki slučaj se v pripete pogostoma.

Neizogibno je potreba, da se proti takim brezpametnim navadam, kakor so prevelike dote, pri postavodajavni mizi kaj potrebnega ukrene. Morda bi se dala napraviti postava, za koliko procentov se sme vsak na svoje posestvo zadolžiti, da bo vknjižba veljavna.

To je gotovo, da bi se proti taki pošteni odredbi protivil ves liberalni štab, kajti liberalci delajo vedoma na to, da se srednji stan vniči tako, da bi bili sami siromaki in magnati. In ravno z razkosavanjem zemljišč si upajo liberalci najbolj hitro svoj namen doseči; trdne očetnjave so jim trn v obeh.

Zato pa treba srednji stan varovati, kakor punčico očesa; saj je v srednjem stanu najbolj zdravi

razvoj za človeško družbo, v njem ima največjo oporo altar in vladarjev tron.

Nekateri liberalci se že sramujejo svojega liberalnega imena, in vsled tega so si nadejali ime napredna stranka. Toda napredna stranka je volk, ki jagne požre; da se le on živi. Napredna stranka so tudi roparji, ki ptuje premoženje pograbi in ga odnesó, in ravno tako krava na paši v ptujem zelniku in konj na ptuji detelji je tudi napredna stranka.

Napredna stranka je samo novo ime za liberalno stranko. Zato pa se mi kmetje ne damo slepiti. Liberalce poznamo do dna. Mi vemo, da je liberalizem sam hudič iz pekla prinesel; kakor je Adama in Evo pahnil v nesrečo, tako peha tudi nas. Zato ga pa sovražimo.

Politični razgled.

Državna zbornica se vedno rešuje proračun. Ker se to godi nekoliko prepočasi zaradi brezštevilnih nepotrebnih podrobnosti, ki jih poslanci vlečejo na dan, zato je morala vlada predložiti še enkrat dva mesečni provizorij, ki bo veljal od 1. aprila do konca maja. Toliko govorjenja imamo o poslancih in o državnem zboru, a nazadnje ima vse skupaj jako malo vpliva in uspeha. Slepajo in prepirajo se semintja, zmivajo drug drugega, slednjič vlada stori, kar se njej prav zdi. Nastopi, ki se dan na dan ponavljajo v zbornici, so res smešni, in človek ki se jim smejal, ko bi obenem ne bili tako žalostni. Poslanci prijemljejo drug drugega, med tem pa vlada in razni njeni pomagači v potu svojega obraza rinejo naprej parlamentarni stroj od postaje do postaje. Na vsaki je seveda treba daljšega odmora za počitek. — Poslanec V. Pfeifer je v seji dne 11. t. m. pri razpravi o cestnih zgradbah stavil naslednji predlog: Z ozirom na nujno potrebo, v kateri je prebivalstvo v drnomaljskem političnem okraju zaradi slabih letin, vremenskih in drugih nezdod, naj visoka zbornica sklene priporočiti c. kr. vladi, da: 1. takoj prične s prelaganjem ceste med Lužo in Metliko; 2. prevzame v državno upravo cesto, ki vodi od Luže preko Črnomlja do Vinice. — Posl. dr. Šusteršič in tovariši so interpellirali na min. predsednika kot voditelja ministerstva za notranje posle glede postopanja političnega oblastva ob novih volitvah v okr. bolniško blagajno v Kranju; 1. da se volitev delegatov okr. bolniške v Kranju takoj vrši na podlagi volivskega imenika, ki je bil veljaven za volitev dne 2. marca, ki se je pa protizakonito ustavila; 2. da se takoj izvrši natančna preiskava blagajnične uprave po strokovnjaku. Isti so tudi vložili interpelacijo na pravosodnega ministra glede službenega postopanja c. kr. drž. pravdnika namestnika Kesslerja v Novem mestu. Ta je namreč povodom obtožbe proti župnemu upravitelju na Čtežu, g. Nikolaju Stazinskemu pri razlogih obtožbe nepotrebno in vsiljivo kazal svoje osebno strankarsko mišljenje ter grdo napadal vsó kranjsko duhovščino. Bila bi pa seveda kričeča krivica, ko bi višje oblastvo

trpelo tako uradno postopanje pravosodnih uradnikov. Zato so dr. Susteršič in tovariši vprašali pravosodnega ministra: Ali hoče g. minister zaukazati na tančno preiskavo tega slučaja ter g. drž. pravdnika namestnika strogo pozvati na odgovor? — Socijalno-politički odsek je završil razpravo o vladnem načrtu o starostnem zavarovanju zasebnih nastavljenecv. Načrt je obveljal brez posebnih prememb in pride v zbornici na vrsto morda po Veliki noči ali pa v jesenskem zasedanju. Kakor znano, hoče finančna uprava z davki na vozne listke avstrijskih železnic pomnožiti svoje dohodke, da odpravi mitnice na državnih cestah ter zboljša plače diurnistom. Zato je vlada predložila načrt zakona, s katerim se vpelje davek od voznih listkov na avstrijskih železnicah. Pododsek davčnega odbora je že predložil svoje poročilo, ki v nekaterih točkah preminja vladni načrt. Pododsek je nasvetoval, da naj se na glavnih železnicah pri voznih listkih zahteva 12% davka, na krajevnih železnicah 6% in ravno toliko na malih. Tega davka bi bili prosti: Cesarski dvor, osebe, ki se vozijo po vojaškem tarifu, delavci, ki imajo posebne znižane cene. — Končno priporoča odsek vladi, naj omeji proste voznje na državnih železnicah. Ta zakonski načrt, ki menda po Veliki noči pride na vrsto, zadene pri raznih strankah na hud odpor. — Zanimiv je bil 5. marca v zbornici govor min. predsednika dr. pl. Koerberja. Rekel je med drugim: Naglašalo se je, da vlada daje zaslonbo plemstvu. Res je, da se to v prvi vrsti posvečuje politični službi, zakaj, tega ne vem; a zahtevati od mene, da bi odrival uradnike plemškega stanu, nihče ne more. Organizacija politične uprave in število uradnikov več ne zadostuje. Zato hočemo pomnožiti okrajna glavarstva. Kar se tiče kužnih bolezni, ki so pri nas redkejše kot drugod, je treba najprvo zatirati živinsko kugo, toda prebivalstvo se mora tudi prepričati, da so mu vladne odredbe le v korist. Do uradnikov jaz in moji tovariši nismo tako popustljivi, kakor se sodi in trdi. Mi nočemo, da prebivalstvo škodo trpi zaradi malomarnosti in površnosti uradnikov; ti morajo v smislu zakonov služiti državi in prebivalstvu. Za javno življenje in njihov ugled bi bilo najbolje, ko bi uradniki sploh mislili le na svoje dolžnosti in nič drugega. Osebito bi se potem ublažilo narodno vprašanje. Č: pa že mora upravni uradnik imeti svoje politično prepričanje, tega ne sme — in to tukaj glasno povdarjam v pouk vam uradnikom — nikdar in nikoli kazati v svojem uradu, pa tudi ne agitatorsko v svojem zasebnem življenju. Popolna nepristranost v narodnih in političnih vprašanjih mora biti vodilo ne le za devet ministrov, ampak tudi doli do zadnjega praktikanta. — Posl. Pogačnik je dobil od železničnega ministra obljubo, da se bota glavni postaji v Bohinjski Beli in Nomenu takoj sezidali in se opusti glavna postaja v Štengah ter zgradi samo kot tovorna postaja za les verskega zaklada.

Ogrski trgovinski minister Hegedüs je odstopil; dobil je red železne krone 1. vrste. Njegov naslednik Horanszki pa ni bil všeč domobranskemu ministru Fejervariju, zato je podal ostavko, na katero je od cesarja dobil odgovor: „Dokler bom jaz živ, ostanete tudi Vi na svojem mestu.“

Dunaj ima v tem mesecu velik volivni boj za občinski svet. Dne 17. marca so se vršile volitve za 3. razred. Volitve so se vršile v vseh 20. okrajih in izvoliti je bilo 46 obč. odbornikov; mej kršč.-soc. kandidati sta tudi dr. Lueger in Strobah. Zmagali so na celi črti kršč. soc. kandidatje.

Češt ne morejo mirovati. Če nimajo boja z notranjimi ali vnanjimi narodnimi nasprotniki, pa poskrbce gotovi elementi v njihovi sredi za drugačno zabavo. Ena takih je Husovo slavlje. Na čelo tega gibanja je stopil dr. Podlipny, bivši župan praškega mesta. Slavlje takega moža pač ni na mestu za ves češki narod, zato katoliki seveda izkušajo ugovarjati. Praški list „Politik“ je prinesel nov jezikovni načrt za Češko in Moravsko; po tem bi uradniki občevali s strankami v njih jeziku; notranji uradni jezik pa bi se ravnal po večini prebivalstva. To bi bilo pravično, a Nemci že vpijejo zoper to zahtevo in pravijo, da bo češko-nemška sprava zavoljo razglasitve tega načrta še veliko bolj nemogoča.

Švicarskemu zveznemu svetu je došla zahteva s 54.000 podpisi, v kateri se terja prememba ustave v tem smislu, da se sme pri določevanju števila zastopnikov iz vsakega posameznega kantona upoštevati le domače prebivalstvo. Izključeni bi torej bili vsi mnogoštevilni tuji. Ker je za upoštevanje take zahteve potrebno le 50.000 podpisov, se mora o tej zahtevi vršiti splošno ljudsko glasovanje.

Spansko časopisje bo veliko črnilo porabilo o ministerski krizi, ki preti nastati v najkrajšem času. Razlog za to je menda boleznost ministerskega predsednika Sagaste, zamotano bančno vprašanje ali bolje opozicija proti vladni predlogi ter bližnje proglašenje polnoletnosti kralja Alfonza. Za ta slučaj se napovedujejo velike homatije. Sagasta, ki že tako „švih“ stoji, bi se pa rad umaknil takih dogodkov; da se mu to hitreje posreči, bo pa še opozicija majhno porinila.

Nemškega cesarja brat, princ Henrik, je hodil po Severni Ameriki. Videl je mnogo zanimivega in doživel zanimive napitnice pri raznih obedih, kamor so ga vabili prijazni Amerikanci. V zahvalo za vse to je cesar Viljem brzojavil po Henrikovem odhodu predsedniku Združenih držav: „Prijetno dolžnost čutim, da vam naznanim, kako sem hvaležen za sijajen sprejem mojega brata. Za mojo iztegnjeno roko ste prijeli krepko, možko in prijateljsko.“ Roosevelt je odgovoril: „Naše prijateljstvo je jako globoko; to se je pokazalo s tem obiskom. Upam, da smem res častitati za velki uspeh, ki ga je imel pri nas prinčev prihod. Sprejeli smo ga zlasti zato tako gostoljubno, ker je prišel kot vaš zastopnik in kot zastopnik mogočnega nemškega naroda.“ V teh besedah je veliko.

Obiski visokih oseb. Ruski car pride na Dunaj vrniti obisk našega prestolonaslednika. Iz Draždan pride kralj Albert obiskat našega cesarja; tudi cesar Viljem pride na Dunaj; ta je tudi potoval na Rusko gledat vaje ruske mornarice. Na Rusko gre predsednik francoske republike meseca maja. Črnogorski minister Vuković je bil v Srbiji, da bi delal ondi zoper Rusijo in Avstrijo, pa ni bil kaj dobro sprejet.

Francose silno vznemirjajo prihodnje volitve v parlament. Ministerski predsednik Waldeck-Rousseau je na nekem banketu izjavil med drugim, da se na predvečer volivnega boja dežela lahko zanaša na čuječnost, skrb in liberalno-republikanski duh vlade. Apeliral je z veliko navdušenostjo na edinstvo vseh republikanskih elementov pristno liberalnega duha, ter pri tem ni pozabil „cikniti“ na neko „hlapčevstvo“ v pretekli dobi. Naslednji dan je pa njegov voz zadel ob električno železnico, se ž njim vred prevrnil, da se je mož hudo poškodoval.

Angleži in Buri. Vem, da vas bo veselilo, ker vam zopet lahko poročam, da gre Burom vedno bolje. Angležem se doma upirajo Irci. Vojniki morajo namestu v Južno Afriko iti na Irsko dušit upor. Lansko leto v juliju je lord Kitchener povedal svojim rojakom, da na celem bojišču ni več kot kot 13 500 Burov. Ko je potem poročal, koliko jih je v raznih praskah padlo, so Angleži tiste odštevali in sedaj — čujte — je že okrog 400 Burov več padlo, kot jih je sploh bilo. In še to. Sedaj je še vedno 17.000 Burov, ki so razdeljeni na štiri manjše in tri večje oddelke, katerim zapovedujejo Botha, Delarey in Dewet. Preko reke Oranje so se popolnoma udobno uredili in njih uprava posluje čisto redno. Ondi so Angleži brez moči. Zadnji čas pa je Angleže iznenadila in strahovito poparila vest o dvojnem porazu. Dne 7. marca so burske čete pod Delareyevim vodstvom ujeli angleškega generala Methuena in majorja Parisa. Izgubili so Angleži 23 častnikov, 610 mož in dva topova; tako poroča sam Kitchener. — Drugod se objavlja, da so ujeli Buri 1000 Angležev. Zlasti to je hudo Angležem, da so Buri dobili topeve in toliko vojaških potrebščin. Na kakšen mir pod neljubimi pogoji sedaj od strani Burov ni misliti; pogum jim raste, Angležem pa pada.

Narobe svet.

A. „Vedno in vedno sama beračija. — Župnik tudi ne zna drugega kakor pobirati in zbirati sedaj za cerkev, sedaj za pokopališče, sedaj za reveže in tako vedno kaj. Komaj bi bilo, da bi imel človek roke vedno v žepu in vsipal denar v to — bisago. To je že odveč!“

B. — »Dobro jutro, sosed! Prišel sem, da te povabim na jutrišnjo vožnjo v mesto. Ali greš?«

A. — »Prav rad, če ne bo preveč stalo.«

B. — »Ah, kaj! Malenkost! Sani z dvema ko njema in zvončki 24 kron; voznik 2 kroni; futer in malenkosti 2 kroni. Kaj boš pa potrošil? Je že na ročeno: oseba 10 kron, torej ti, žena, sin in hči, skup 40 kron. Mogoče še, da pride kaka steklenica šampanjca zraven, ker bo moj prijatelj oberst X obhajal svojo 50letnico — recimo skup 100 kron, pa bo veselje!«

A. — »Imenitno! Samo 100 kron, pa taka veselica in zabava, kakor za pust! Prijatelj, jaz grem gotovo.«

A. — »Naš gospod kaplan so pa res izvrsten pridigar. Takih pridig še nisem slišal. Zato je pa cerkev tudi vedno polna.«

B. — »Res je, samo predolgo trpi pridiga. Za božjo voljo, le pomisli, $\frac{3}{4}$ ure pridiga in $\frac{1}{4}$ ure maša; torej poldrugo uro v cerkvi sedeti je že preveč za slabega človeka.«

A. — »Saperlot! Skoro bi bil pozabil. Ali si bil včeraj na plesu?«

B. — »Sveda! Kdo ne bi šel tje!«

A. — »Koliko je bila vstopnina?«

B. — »Drago je bilo in zraven tako natlačeno, da je bilo vroče kakor za peči, in v tej gneči sem bil cele štiri ure. Pomisli, štiri ure, da bi se bil kmalu spekel! Noge me danes prav pošteno bolijo in ves sem za nič!«

A. — »Kaj je to za slabotnega človeka! In samo štiri ure? V cerkvi še poldrugo nisi mogel!«

Oče: Kaj hočete?«

Otroci: »Ljubi oče! Prosimo vas, da nam kupite mašne knjižice, Francetu pa berilo, Anici slovnico, Mariji računico.«

Oče: »In drugih bolečin nimate? Človek bi moral imeti denar samo za vaše knjige. Ne bo nič! Saj imate materino mašno knjigo ali pa molite Oče naš! Za šolo so pa stare dobre! Bodite pametni, saj veste, da ne morem dati samo za vaše knjige 10—12 kron. Le pojdite! — France, pridi nazaj! Na, idi v mesto! Saj veš, kje se dobijo časopisi, prinesi mi novejšo dunajske, domače pa plačaj! Tu imaš 40 kron. — Nekaj jih bom pa tako bral v kavarni. — Za časopise je denar, za šolo in cerkev pa ne. — Narobe svet!

Prebivalstvo v Petrogradu. Glavno mesto Rusije šteje sedaj 1,264.290 prebivalcev, in sicer prebiva v mestu samem 1,130.376 in v predmestjih 134.544 prebivalcev. Leta 1869 je štel Petrograd šele 677.943 prebivalcev. Posebnost v Petrogradu je to, da pride na 100 ženskih 211 moških.

Ekspresni vlak v čakalnici. Velikanska nesreča se je pripetila nedavno na kolodvoru v Frankobrodu ob Menu. Orientalski ekspresni vlak, ki bi imel dospeti na postajo ob 3. uri 33 min. je pridrvil na postajo s poldrugourno zamudo s toliko silo in naglico, da je prodril kolodvorsko zidovje in pri lomastil v čakalnico drugega razreda. V čakalnico je prodril stroj s tenderjem, voz s pošto je obtičal na zadnjem tiru, ostali osobni vozovi so skočili s tira, oziroma ostali na prvotnem tiru. V vlakcu se je nahajalo šest do osem popotnikov, katerim se pa ni zgodilo nič žalega. Tudi na kolodvoru ni bilo ljudi v istem času, v čakalnici sta se pa nahajala le dva popotnika, ki sta pa pravočasno ušla črni pošasti. Škodo povzročila je torej ta nesreča le na kolodvoru. Vzrok nesreči je dejstvo, da vlakvodja ni mogel pravočasno rabiti zavore.

Listek.

Vesela aleluja.

(Pripoved iz Savinjske doline. — Petrovski.)

Sneg, ki je pokrival hribe in doline, je izginil; stalilo ga je gorko spomladansko solnce in pregnal topli jug. Zemlja se je začela ogrevati: zvončki, prve cvetke pomladne, veselo oznanujejo, da je nastopila vesela vigred. Ptičke veselo žvrgole, skakljajo od veje do veje, ker ni treba več revicam stradati in zmrzovati, povsodi si že najdejo živeža dovolj. Vse je veselo. Priden kmetič že dela na polju, orje in poseva oves in jaro žito, sadi podzemljice in koplje v vinogradih. Zopet se slišijo lepe vesele pesmi čez doline in odmevajo glasi ukanja od gore.

Veliki teden je. Približali so se prelepi prazniki velike noči; vesela aleluja se bode prepevala, praznjevalo se bode vstajenje Gospodovo. Vse se radostno pripravlja na veselo Veliko noč. H še ta čas snažijo, pobelijo; tla, klopi in mize belo pomijejo; okrog poslopja vse pometejo in spravijo v lep red, kakor bi pričakovali zelo velikih in imenitnih gostov. Saj pa tudi pride zelo imeniten in velik gost k vsem, v slehrno hišo in bajto boče prišel zmagovalec smrti in pekla, sam Gospod in Zveličar Jezus Kristus.

Tudi pri Sušniku v Zagoščju je snažila mlada žena krog borne, lesene, a čedne bajtice. Poprej je že tudi pobelila malo sobico z apnom; umila mizo in klopi, ter prav lepo očedila vse, kar je bilo pri hiši. Bila je še mlada žena, a njeno lepo obličje je bilo blede in njene modre oči zardele. Gotovo je veliko noči v solzah prebedela. Pri delu sta bila vedno okrog nje zal petleten deček in blaga šest let stara deklica. Dolg čas jej ni bilo, vedno sta stavila otroka mnogovrstna vprašanja do nje, na katera jima je odgovarjala. Lepa otroka sta bila sicer v zakrpani, a snažni obleki, le njuno mlado lice je bilo tudi blede in medlo.

Bilo je velike sobote dan. Iz sosednih hiš se je valil dim, kjer so blage gospodinje kurile peči, da spečejo kolače in kruha iz bele pšenične moke, skuhajo povejenega mesa in klobas za blagoslovljenje. Povsodi so imele gospodinje dovolj posla s peko in kuho ter drugo pripravo za Veliko noč, le gospodinja pri Sušniku si ni dala nič opraviti s tem poslom. Ko je v hišici in od zvanaj vse lepo pospravila in počedila, je oblekla drugo sicer borno a čedno in snažno obleko; umila je tudi otroka ter ju oblekla v čedno zakrpano obleko ter jima rekla s solznimi očmi:

„Zdaj pa pojdemo Bogca gledat in ga molit v cerkev.“ Otroka sta veselja poskočila in deček, mali Janezek je rekel:

„Tam pri Bogcu bodemo pa za ateja molili, jelite, mama?“ Žena je objela in poljubila nedolžnega sinka in si obrisala ob njegove kodraste lase svitle solze ter odgovorila:

„Seveda bomo molili in prosili ljubega Boga za našega dragega ateja, da bi se že skoraj vrnili domov.“

„Jelite, mama?“ je vprašala blede hčerka, da bodo potem takoj prišli ateju domu, ko bodemo prosili ljubega Bogca zanje?“

„In kruha bodo prinesli ateju seboj, jelite mama?“ vpraša zopet deček.

Blaga žena globoko vzdihne in odgovori: „Se ve, da bode vse tako, le lepo molita in prosita ljubega Boga za dragega ateja. O ljubi Bog je dober, on bode naše prošnje že uslišal.“

In šli so v župno cerkev, kjer je bil narejen božji grob in izpostavljeno presveto Rešnje Telo, obdano z mnogobrojnimi lučicami in cveticami. Tamkaj je pokleknila blede žena s svojima otrokoma in molili so, o molili tako goreče! Otroka sta bila vsa zamaknjena v čarobno razsvetljavo in le njune male ustnice so se gibale in večkrat se je slišalo napol glasno: „atej“. Mati, ki je poleg otrok klečala, je zrla v presveto Rešnje Telo, svitle solze so ji kapale druga za drugo iz modrih oči po bledem licu; prsa so se dvigala krčevito, grozna bolelost je morala biti v njenem srcu. Pobožno ljudstvo, ki je klečelo krog te, v gorečo molitev zatopljene kopice, je občudovalo pobožnost otrok in videlo solze uboge trpeče matere. Saj pa je tudi vse poznalo pridno in pa pošteno Sušnikovo Anico; ali njen mož je bil poklican že pred letom k vojakom, ker je bila vojaka, in od tega časa se ni več vrnil nazaj. Ničče ni vedel, je-li še živ, ali je že mrtev, a vsem se je zdelo zadnje gotovejše, kajti vsi, ki so ob istem času bili poklicani k vojakom, so se vrnili, le Sušnikovega Ivana ni bilo več nazaj. Ker je bil on kot dninar zelo priden in delaven mož, edina podpora svoje rodbine ter ni imel razven kočice in malega vrta okrog nič posestva, bilo je vsem prav lahko umljivo, zakaj je uboga zapuščena žena vedno objokana. Vsem se je smilila uboga rodovina. In ko so jo videli pred živim Bogom klečati in tako goreče moliti, vedeli so pač, zakaj ji solze polzijo po bledih licih. Saj ni imela uboga žena jutri na Veliko noč ničesar dati svojima gladnima otrokoma; le nekoliko podzemljic ji je darovala nedavno usmiljena sosedka.

Okrog klečeče žene so si tiho nekaj na uho pošepetale; potem so vstale in odšle iz božjega

hrama. Pčasí je odšla tudi večina družega pobožnega ljudstva, kajti bližal se je že večer in vstajenje Gospodovo; to se je tukaj na veliko soboto zvečer obhajalo.

Zdaj je vstala tudi Anica in vzdramila še vedno v molitev zatopljena otroka. Zelo potolažena se je napotila proti domu. Bila je mirna in udana; neko znotranje čustvo ji je oznanjevalo, da je Bog uslišal njeno in njenih otrok gorečo molitev, da bode tudi zanje prišel enkrat dan vstajenja k novi sreči, novemu življenju.

„Jaz sem pa tako lačen, mama“, je rekel na pol glasno Janezek, ko so se doma že razpravili in prižgali trsko v nezakurjeni sobi.

„Tudi jaz bi prosila košček kruhka, mama“, je prosila Barbika milo.

„Le potrpite, ljuba moja“, je tolažila bleda žena, ki so ji te besede, kakor nož prešinitile srce. „Le potolažite se, draga otroka; ljubi Bog nam bode že kruhka poslal.“ Otroka se stisneta v kot pri peči, žena pa je krpala neko obleko, katere še ni bila podnevu dogotovila.

„Pa bi malo podzemljic skuhali mama; jaz sem tako lačen“, prosi čez nekoliko časa zopet deček in solze se mu prikažejo v očeh. Uboga mati ga je objela in pritisnila na svoje srce, da bi ne videla solz svojega gladnega otroka. Globoko je vzdihnila in pogledala na britko razpelo v kotu; saj je vedela, da ne sme skuhati nočoj podzemljic, ako hoče jutri na Veliko noč dati kaj jesti svojim otrokoma.

„Bodemo pa malo molili, ljubčka moja“, je rekla čez nekoliko časa mati. „Ljubi Bog nam bode že poslal pomoč, saj bode jutri Velika noč. Slišita zvonjenje? Ravno zdaj se obhaja vstajenje našega Gospoda. On zdaj od mrtvih vstaja in gotovo tudi k nam prinese veselo alelujo.“ Vsi trije so pokleknili krog bele mize pred britko razpelo, in mati je molila, otroka pa za njo izrekavala prelepe molitvice o Kristusovem vstajenju.

Še so molili in bili čisto zatopljeni v pobožnost, ko se tiho odpró vrata in v hišo stopita dve ženski in dva moža, ne da bili oni kaj slišali. Vsakteri je je imel v roki jerbašček jabelk in drugih dobrih reči. Bili so to dobri sosede in sosede, kateri so videli poprej v cerkvi pobožno rodbino moliti in so vedeli za njeno uboštvo ter so prineali obilo darov za velikonočne praznike. Tiho so stali pri vratih in poslušali glasno molitev, v katero je bleda mati vedno vpletala prošnje za ljubega ateja in vse druge ljudi, a otroka sta pobožno za njo besede izrekala. Solze vsem zaigrajo v očeh, ko vidijo toliko ubožnost in slišijo tako gorečo molitev.

Nihče se ni ganil, ko stopi zopet neki mož v hišo, prav tiho in previdno. Bil je zal mož v vojaški obleki in na prsih se mu je svetil zlat križec. Nekoliko časa je tiho stal, a prsi so se mu močno dvigale, oči pa so mu zalile solze. Ni se mogel več zdržati in gledati teh angelov v človeški podobi, ko je slišal moliti: „Da bi ljubi Jezus, kateri je nočoj od mrtvih vstal in prinesel odrešenje in veselje vsem ljudem, tudi našega ljubega očeta skoraj pripeljal zdravega zopet domov!“

„Anica, Anica! Moja ljuba otroka!“ je zaklical mož, razprostrl roke in stopil naprej.

„Ivan, moj Ivan!“ je vzkliknila žena in skočila po koncu.

„Atej, ljubi atej!“ sta zaklicala otroka, in presrečni mož je objel srčno svojo ljubo ženo in svojo draga otroka, neizrečena sreča je vsem zavezala jezike, le solze čistega veselja so tekale sklenjeni srečni družini po licih.

„Zahvaljen bodi večni Bog! To je v resnici vesela aleluja!“ je rekel eden sosedov, videč to veselo avidenje.

Iz zapiskov ljudskega prijatelja.

2 Dober odgovor.

Na svetu dobimo reči, v katerih so si ljudje tako podobni, kakor jajce jajcu, in kjer nehajo vsi stanovski razločki in rojstne prednosti.

Najmogočnejši kralj ni bolj človek kot najubožnejši berač; najimennitnejšega grčiča vjamejo prav iste grabljice, ko prihaja na svet, kot najnižjega dninarja. In kadar je treba vzeti slovo od deloma lepega, deloma grdega, zdaj veselega, zdaj žalostnega sveta, takrat se sv. očetu ne godi nič bolje kakor kakšnemu kapucinskemu patru, cesarju nič bolje kot kakšnemu kartuzijancu, uglednemu velikašu nič bolje kot navadnemu vojaku.

Pri učenju in po solah je ravno tako. Tam ni grofov, ne rokodelcev, ne cesarskih svetnikov, ne kmetovalcev, ampak vsi so učenci; in prvega darila ne dobi najplemenitejši po rodu, ampak najodličnejši po duhu, duševni prvak, vitez duha, in otroci višjih stanov le tedaj po pravici ohranijo zgodovinsko utemeljeno stališče svojih starišev, če stojé v boju duhov v prvih vrstah in se tako z lastno sposobnostjo skažejo vredne od svojih prednikov podedovanih predprav.

Plemski ponos brez osebnega plemstva v mišljenju in v znanstvu zapade prekletstvu smešnosti. Ako naj v resnici modri in misleči mož spoštuje stan, mu mora biti mogoče spoštovati tudi osebo dotičnega stanu; to je tako gotovo kakor amen v očenašu.

Ljudski prijatelj bi bil ljudski sovražnik, če bi te resnice ne stale začrtane z zlatimi pismenkami v njegovih zapiskih. In zato ga veseli, kadar pogumni mož da resnici pričevanje, kakor je storil to domač učitelj, katerega pisec teh vrstic pozna nekako tako, kakor telefon daljekopis ali advokat pravdarskega zagovornika.

Neki odgojitelj je namreč moral podučevati in vzgajati grofovskega otroka, ki je za slehrno stvar imel več veselja, kot za učenje ali kako pametno delo. Deček je od svojih prvih hlačic le predobro vedel, čigav otrok je, zato ga je kaj malo žejalo po duševnem spoznanju. Misli so se mu motale zdaj okrog oslička, zdaj okrog konjička, ali pa so mu uhajale k poljskim živalim in gozdarjem in krilatcem. Kadar se je bilo treba učiti, tedaj je bil raztresen in uporen, kakršne je bil ravno volje, včasih je bil celo neotesan in zarobljen. Menil je seveda, da je proti človeku, ki nima v žilah »plave« krvi, zgodaj treba sedati na »visokega konja« in ga prezirljivo gledati od zgoraj.

Odgojitelj pa je bil mož, ki se ni bal seči med koprive tudi brez rokavic. Ko bi bil eden izmed priliznenih in sladkih strežniških duš, bi bil zlobnemu gojencu kvedjemu preponižno in po vseh mogočih ovinkih pripomnil: »Ako vaše blagorodje nima ničesar proti temu, je vaše blagorodje, blagovolite oprostiti, da se tako izrazim, čisto malo podobno ušivemu dečku.«

Tak pa, kakršen je bil odgojitelj, ni iskal zavitih ovinkov. Ko nekdanj grofič ni hotel popraviti zanikarnega dela, ampak je pceptal z nogama in pljunil na zvezek, mu je brez okoliščin povedal v obraz:

»Vi ste ušivec!«

Take besede so se grofiču zdele nezaslišana predrznost, zato je zacceptal še enkrat, naredil pesti in zavpil, od jeze rdeč kot kuhan rak:

»Gospod odgojitelj, jaz sem grof!«

»Tudi prav«, je odgovoril odgojitelj mirno, toda odločno; »potem ste grofovski ušivec!«

To je bil dober odgovor! In še to mora ljudski prijatelj pristaviti, kar ga je posebno veselilo in iz česar je mogel sklepati, da je iz malega nepridiprava nazadnje vendarle še postalo kaj dobrega.

Oče njegov je bil namreč nedolžen nad neumnim plemskim ponosom. Ko se je torej deček pritoževal nad svojim »neotesanim« učiteljem in je plemeniti grof izvedel o vsej stvari, je še isti hip pisal odgojitelju, ga zahvalil za dobro vzgojo, katero daje njegovemu otroku, ter še priložil pisemčku stokrónski bankovec za dobri odgovor na nepremišljeno zarobljenost.

Nekaj za post.

Sv. cerkev je ne le dušna, ampak tudi telesna dobra mati svojih vernikov. Celo v stvareh, ki jih zapoveduje ljudem v prvi vrsti ali pa izključno le iz duševnih ozirov, se pokaže navadno, kako dobrega vpliva so tiste stvari tudi za telo človeško. Tako je n. pr. s postom. Res, da ima od posta in sploh od zmernosti, največ koristi duša; a tudi na telo je zmernost velikega in dobrega vpliva. Komu ni znana visoka starost nekaterih ljudi? Prašajte jih in videli boste, da izmed teh ni bil nihče nezmeren v svojem življenju. — Leta 1586. je umrl na Nemškem mož Anton Hazez, star 125 let. Ko so ga nekdanj prašali, zakaj se počuti še vedno tako trdnega, je odgovoril: »Treh zloglasnih stvari nisem nikdar pustil v svojo hišo! jeze, nečistosti in pijanosti.« — Benečanski konzul Hupacoli, ki je zmerno živel, je živel 115 let. — Benečanski pisatelj Cornaro, ki je od svojega 40. leta dalje vsak dan samo osem do deset lotov jedi vžival, je umrl v starosti 104 let. — Slavni zdravnik Hufeland, ki je spisal dobro poznano knjigo, ki ima naslov: »Umetnost, kako moremo svoje življenje podaljšati«, in je sam dosegel lepo starost 74 let, pravi v svoji knjigi: »Največ ljudi si nakopije prezgodnjo smrt po nerednem življenju, po nezmernosti in mehkužnosti.« — Paganski zdravnik Galenus, ki je že itak zelo zmerno živel, si je postavil na vsakih deset dni en postni dan in je umrl, ko je bil star 87 let. — Ko so prašali paganskega zdravnika Hipokrata, ki je bil star 90 let, kaj da je vzrok njegovi visoki starosti, je rekel: »Jaz nisem nikdar popolnoma sit vstal od mize.« — Ali jih vidite možel! Ne samo kristjane, ampak celo pagane!

Dopisi.

Iz Rajhenburga. Častilcem lurške Matere božje. Odkar se je l. 1858. prikazala Marija v Lurdu srečni Bernardiki ter je tam začel izvirati čudapolni studenec, in odkar je pobožni francoski narod na povelje nebeške Kraljice sezidal v Lurdu krasno hišo božjo, se zdi, da je Marija podvojila svojo ljubezen do revnih zemeljskih otrok. Zdi se, da so se povrnili časi, ko je še njen božji Sin hodil po zemlji učeč in deleč milosti in dobrote judovskemu ljudstvu. Neštevilno čudežev se dogaja v Lurdu leto za letom in pa širom sveta po samem rabljenju lurške vode. In še obilnejše so dušne milosti, katere prejema krščanski rod iz rok brezmađežne lurške Device.

Pa podvojila se je, rekel bi, v zadnjih štiridesetih letih tudi ljubezen kristijanov do Marije. —

Povsod nahajaš med njimi v znamenje češčenja Marijinega spominke lurške Kraljice. Ne najdeš že hiše brez lurške podobe, ne skoraj cerkve brez lurškega altarja ali saj kipa lurške Marije. Ob cestah in potih se je postavilo na tisoče lurških kapelic, pozidalo se mnogo lurških cerkvâ.

Leta 1908 bo preteklo 50 let, odkar je Marija osemnajstkrat zapustila nebesa in se ponižala k nam zemeljskim otrokom. To leto bo, če še mogoče, pomnožilo češčenje Marijino in krščanski narodi, udani ji iz srca, bodo najslavnejše obhajali in slavili to blaženo prvo petdesetletnico. Tudi slovenski rod, ki toliko ljubi in časti Marijo, ne bo zaostajal za drugimi. Slavil bo gotovo najsijajnejše to petdesetletnico.

Marijini otroci širom mile nam slovenske zemlje, s temi vrsticami ste pa že zdaj vabljeni k delu, ki

samo prepotrebne nove farne cerkve v revni rajhenburški fari, ampak storili bodete mnogo v čast in slavo Marijine, kajti ta cerkev, prva farna lurška cerkev na slovenskih tleh, bo postala obenem blagodejna romarska cerkev — slovenski Lurd.

Udje družbe plačujejo po 1 krono 20 vinarjev ali 60 krajcarjev na leto, ustanovniki po 10 kron ali za vselej 100 kron, dobrotoiki pa kolikor kočejo. — Želi se, da se plača, če mogoče, udnina za več let skupaj, n. pr. za 5 ali 10 let, ker se na tak način denar prej naloži na obresti. Za ude, ustanovnike in dobrotnike cerkvene družbe se obhajajo večne maše in sicer vsak prvi petek v mesecu, razun štirih mesecev, v katerih se nahajajo kvatni tedni. V teh štirih mesecih so pa mrtvaška opravila enaka, kakor vernih duš dan in pa peta črna maša za večni

Ajdovec pri Žužemberku.

se namerava izvršiti ravno v proslavo in spomin petdesetletnice Marijinih prikaznij v Lurdu.

V Rajhenburgu na Savi, na Spodnjem Štajerskem, se je z dovoljenjem preč. knezoškofijstva in vis. deželne vlade dne 17. majnika 1901 ustanovila cerkvena družba, ki ima namen tik trga rajhenburškega na krasnem holmiču pozidati novo farno cerkev, posvečeno Mariji lurški. Ta lurška cerkev se bo postavila v spomin petdesetletnice Marijinih prikaznij v Lurdu, se posvetila brezmadeža spočeti Devici. V ta namen se že pridno pobirajo denarni prispevki. Dasi cerkvena družba deluje šele tričetrt leta, šteje že do 2000 udov in nabralo se je 8000 kron.

Da bo pa še bolj vro prospevalo to Mariji lurški posvečeno delo, vabimo s tem Marijine častilce širom slovenske zemlje, da v obilnem številu pristopijo k naši cerkveni družbi, ter jo po svojih močeh prav blagodušno podpirajo. S tem ne bodete omogočili

mir in pokoj vseh rajnih ustanovnikov, udov in dobrotnikov cerkvene družbe. Tako se jim plačuje vsak dar, podeljen družbi z dušnimi darovi, s sadovi večnih maš. Marsikaterega grob bo pozabljen za vsikdar, preden ga bo obrasel prvi mah, a kdor pristopi v krog cerkvene družbe v Rajhenburgu, ne bo pozabljen v daritvah sv. maš in molitvah nikdar.

Za tiste dobrotnike naše cerkvene družbe pa, ki si posebno prizadevajo za njo, druge k njej nagovarjajo, nabirajo novih udov in doneskov, se bereta vsako leto vrhu imenovanib 12 svetih maš še dve sv. maši in sicer 11. februarja ob dnevu prve prikazni Marijine v Lurdu in pa 16 aprila, ob smrtnem dnevu Bernardike za srečno smrt. Imenovani sveti maši se bodeta opravljali tako dolgo, da se bo dozidala nova cerkev.

Častilci Marijini! Delo je krasno in zaslužljivo, ki se namerava izvršiti v čast in slavo lurške Marije!

Podpirajte je in dajte se vpisati v cerkveno družbo! Denar za družbo se lahko pošilja naravnost farnemu uradu. (Naslov: »Farni urad, pošta Rajhenburg na Savi«). Po sprejemu denarja se bo vsakemu poslala vpisna knjižica, ki bo svedočila, da je dotičnik sprejet v cerkveno družbo ter da postane deležen vseh njenih duhovnih dobrot.

V Rajhenburgu, ob obletnici prve prikazni Marijine v Lurdu, dne 11. februarja 1802. — Jožef Cerjak, župnik in predsednik cerkvene družbe. — Franc Avsenak, tajnik. — Franc Kralj, predeedn. namestnik.

Iz Smlednika. Dne 26. febr. prinesel je „Slov. Narod“ dolg dopis »iz Smlednika«. Ako sem dopis prav razumel, hotel je g. nadučitelj Rapè povedati trojno in sicer: 1.) da on ni pisal dopisa v »Gorenjca«, 2.) zahteva, da naj se mu različni listi kakor Slov.

pisec opetovanih dopisov o smleških razmerah ne more biti drug, kakor g. kaplan. Osebnih napadov, s katerimi grozite, se jaz popolnoma nič ne bojim. Kar se pa g. kaplana tiče, Vam gotovo ne bo ostal nobenega odgovora dolžan.

Pravite, da Vi neradi pišete v politične liste. — Vprašam Vas: Kdo je pisal prvi dopis? Morda g. kaplan ali celo g. župnik?

Z Gore nad Idrijo, dne 3. sušca 1902. — Mlekarski štrajk v Idriji dela velike preglavice gg. mestnemu županu in Val. Lapajnetu, trgovcu v Idriji. Grozen »rebelijon« je baje vstal v glavnem idrijskem predmestju na Brusovši radi tega, ker so Jeličnikarji podražili mleko od 6 oziroma 7 na 8 krajcarjev. Menda je malo manjkalo, da niso vse brusovške »kofkarce« planile z metlami in burkami na imenovana dva gospoda, ki sta pa seveda,

Krokodilji lov.

List, Gorenjec itd. zastoj na dom pošiljajo, ker njemu bajé »ne nese« vzdrževati si več listov, 3.) svetuje nekemu »dopisniku«, naj se nikar ne zaletuje v njega, grozeč, da bo on dovolj napisal, ako začne pisati.

Glede prve točke Vam odgovarjam, da ste Vi, g. Rapè, ako ne pisec, pa vsaj provzročitelj dopisa v Gorenjcu. Pravite, da se je vsa stvar godila med štirimi očmi, »da g. župnik vé«. Jeli morda gospod župnik pisal? Pisali ste ali Vi in ste vedoma lagali, ali pa so pisali Vaši pristaši. Ti so pa bili ali napačno informirani od Vas ali pa so vedoma poročali neresnico! Da pa je Gorenjec neresnico poročal, priznali ste sami. Razumete?! Raznih časnikov Vam pa ne moremo pošiljati na dom, ker tudi nam žalibog ne nese. Z ozirom na tretjo točko pa konstatiramo to, da ste se jedenkrat tako zmotili, kakor morda še nikdar v svojem življenju, meneč, da

v trepetu in strahu zbežala za »Jednakopravnost« odkoder otroško najivno prosita »pardona«: Oh, mamice, ne, ne! midva nisva kriva mlečne podražbe, tisti gorski župnik, tisti je to naredil, saj je bil sklical shod v ta namen!

Ta ubogi Gorski jih ima pa res toliko na vesti, da je že skoraj obstanek mesta Idrije v nevarnosti, če se ta človek ne odstrani. — Kaj pa vendar je na vsem?

»Kmetovalec« je prinesel v 2. ali 3. št. l. l. n. drobno in temeljito razpravo o kravah in o mlekarkstvu ter res s številkami dokazal, da se pri današnjih razmerah nikomur ne spleča rediti krav, ako ne proda mleka najmanj liter po 20 vin. To so ljudje v »Kmetovalcu« brali in so jeli misliti, računati ter so prišli do zaključka, da res v veliko svojo škodo nosijo po uro in več hoda v Idrijo mleko liter po 6—7 kr. In na shodu, ki je bil radi

vse kaj drugega sklican na Gorah na pustno nedeljo, je prišlo res tudi mlekarstvo v razgovor in pri čemur so se posamezni mlekarji samovoljno odločili, da mleko nikakor ne more ostati pri tej ceni, ker se že nikjer na Kranjskem po tako sramotno nizki ceni ne prodaja. To so mlekarji sklenili in s stvarjo dejanski pričeli. Na, v Idriji pa je nastal grozen hrup in preklinjevanje ter rotnenje zoper Gorskega. — Le rentočite! Sedaj smo vas vsaj spoznali, kaki kmetiški prijatelji ste vi, ki pri vsaki priliki naglašate in vpijete, liberalci kakor demokrati: kmet z nami bodi, pusti farje itd. Ko ste idrijski rudarji zahtevali in tudi dosegli poboljšanje plač, smo mi vam to iz srca privoščili. Ko idrijski trgovci prodajate nam svoje blago, moramo ga vam plačati mi kmetje, kakor zahtevate, in mi smo postavili mleku ceno, kakoršna mu po vsej pravici pristojna, skromno ceno, liter po 8 kr., pa se vi hudujete. Trezni možje, če preudarijo, koliko krava na leto stane, s kako težo se spravlja zlasti po zimi mleko v Idrijo, kako so dragi posli, bodo pač sprevideli, da kmetu res ni mogoče brez velike lastne škode mleka tako prođ metati. Po 10. kr. liter, to je mleku v današnjih časih prava cena. Če kmet idrijske okolice še to malce, kar ima prodati, zavrže, ne more in ne more shajati. Presodite to in pomirite se. Vi ne bote zato prav nič ubožnejši, kmetu se bo pa zelo poznalo, ker sam Jelični vrh je dosedaj zavrgel na leto pri mleku več kot 4000 K. Tolika svota se pa med ubožnim prebivalstvom že znatno občuti. Toliko v pojasnilo, da ne bo treba »Jednakopravnosti« stikati za provzročiteljem mlečnega podraženja in da se razburjene kuharice po Brusovšu prej pomiré. S priporočilom! Jeličenski mlekarji in mlekarice.

Ribniški novičar. K spovedi bo treba iti, post gre h koncu, že dolgo je, kar so »babo žagal«. Brez sovražnikov že tako nisem, da bi si jih pa še v tem času na glavo nakopaval, bilo bi naravnost nespametno. Zato bom pa danes bolj malo govoril in tako, da ne bom prav nikogar razžalil. Kakor ste opazili, zašel sem zadnji čas nekoliko bolj med duhovnike, ali kakor nekateri »dobri« verniki pravijo, med črnuhe. Pri njih sem zvedel, kako so lansko leto naš presvetli knezoškof ribniško dekanijo pohvalili, ker ima goreče duhovnike in dobre vernike. Dolgo pismo so pisali po birmah v dekaniji gospodu dekanu, polno hvale; samo ena stvar Presvetlemu ni bila všeč. Pišejo namreč: Ob potih sem opazil mnogo kapelic in križev; podoba Križanega je pa navadno kaj slaba in nedostojna. To je res; križev imamo v naši deželi silno veliko; tam v Poničvah so tako na gosto nastavljeni, da se komaj sproti odkrivaš in je najbolje, da skozi celo dolgo vas neseš klobuk kar v roki ali po pod pazduho. —

Toda lepi pa res niso in to zato ne, ker hoče vsak svojega imeti, mesto da bi vsa vas zložila denar in napravila velik in lep križ, kakor jih imajo gori okoli Horju'a. To je lepo in spodbudno, ne pa, kakor pri nas! Mi narobe mislimo, da je vsak Kristus lep, ker je podoba božja, naj bo že narejen, kakor hoče, pa ni tako, ampak lepo mora biti narejen že zato, ker predstavlja Kristusa. Vem, da se bode tudi to na bolje obrnilo. Naše ljudstvo, ki je že toliko storilo v čast božjo, bode ubogalo svojega škofa, dekana in duhovnike, odpravilo nedostojne križe in jih namestilo z lepimi, da s tem odstrani edino reč, ki škofu v naši dekaniji ni bila všeč.

Iz Roba. Lansko leto smo imeli pri nas uradni komisijski ogled za dve šoli. Robska fara šteje okroglo dva tisoč duš, ki je pa zelo raztresena, in vsled te razresenosti bi morali imeti tri šole. V Robu imamo ednorazredno ljudsko šolo, za katero je bil pa tudi že ogled, da se razširi v dvorazredno. Torej naj bi naša fara vzdrževala eno dvorazrednico in dve enorazrednici? Kaj ne, precejšnje breme za ubogo občino? Šolo hočejo imeti v Krvavi peči in v Rovtah. Pod imenom Rovte se razume več vasi, ki bi pa vsaka rada šolo imela. Nikakor se ne morejo zediniti, kje naj bi vendar bila. Slednjič, kakor se dozdeva, bodo ostali brez nje. V Krvavopeč bi pa radi Sekirščane dobili, kateri se pa Krvavcem branijo z vsemi štirimi. Pravijo: Nesloga tlači — in naši prepiraji se bodo šele prepričali, ko jim obe šoli potlači.

Robarji pa stavimo Rovtarjem in Krvavcem to-le vprašanje: »Ali bi ne bilo umestneje, da se enorazrednica v Robu razširi v trirazrednico s celodnevним poukom ter vas sprejmemo v naš šolski okoliš? Lepo vas prosimo! Krvavci in Rovtarji, pomislite malo, kje ste! Kje pa bote dobili učitelja, ki bi hotel biti v tako gorskih in gozdnih zakotjih, kakor je pri vas. Saj še Robci morajo biti večkrat brez njega, pa ki so pri cestí in pri fari. In, če ga dobite, koliko časa ga bote pa imeli? Kadar bo učiteljev preveč, smete upati, da bi ga imeli kakénega, pa k večjemu eno leto. In kdo bo hodil učít krščanski nauk? Ali je mogoče gospodu župniku dvakrat v Krvavopeč in dvakrat v Rovte na teden hoditi? Nikakor! Kaj bi ne mogli v Rob pošiljati svojih otrok? Če jih že zdaj nekateri, kako da bi jih potem ne? Kaj jih ne pošiljate dan za dnem v Rob po vsakdanjih potreb: soli, tobaka in drugih reči. In upati je, da bi se to prej vresničilo, kakor se vam spolnijo vaše težnje. Rekli bote: Kaj bo pa z zimo? — Vprašam vas: Kje napravite prej pot, iz Rovt ali iz Srnjaka? Gotovo iz Rovt! Najjužnejši Rovtarji in Buhorčani, ti so res preveč oddaljeni od Roba, zlasti po zimi bi jim bila pošiljatev nemogoča. Naj bi pa prvi pristopili k Lužarjem, ker tudi tam nameravajo

šolo delati, drugi naj pa prosijo za vsprejem v šolski okoliš sv. Vida. Rovtarji in Krvavci, resno in pametno mislite — a ne sebično! Vas pozdravlja Vam le dobro želedi

Š—

Iz Žirov, 1. marca 1902. Čemu se zaganja dopisnik „Slov. Naroda“ v našega vse časti in spoštovanja vrednega kaplana č. g. Jos. Lavriča? Kdaj mu je dal povod k temu? Ali ga to jezi, ker g. kaplana vsi farani hvalijo in spoštujejo, razen tistih, ki zajemajo hrano iz „Rodoljuba“ in „Slov. Naroda“? Samo poglejte njegovo delovanje v cerkvi in zunaj cerkve! Kdaj se je ljudstvo tako v obilnem številu vdeleževalo pridig in krščanskega nauka? O, dobro vemo, da vas bode v oči njegovo marljivo delovanje pri „klerikalnih“ društvih. Kaj ne, to je glavni vzrok napadom? Morda Vam ni prav, ko ne hodi k Vam prašat, kaj sme delati in kaj ne. Že ob njegovem prihodu v Žiri ste pisali, — kakor tudi zdaj pišete — da mu bode pokazali ostre zobe; pa to so jako slabi zobje — trohle škrbine — ako mu mečete izmišljene in nedostojne psovke v obraz. Kar se pa tiče agitacije pri zadnji deželno-zborski volitvi — ako je res ne morete pozabiti — Vam povemo, da kot duhovnik ima dolžnost in kot državljan pa tudi pravico ljudem svetovati. On ni delal s pijačo in grožnjami kakor liberalci. Kar se pa tiče bodočih občinskih volitev, vas prašamo, kako in kje se on kaj pripravlja? Nasprotno pa se vi že celi dve leti pripravljate. Čudno je tudi to, da se je Vam ravno sedaj začela občina žiri tako majhna dozdevati; ko je vendar znano, da je ena izmed največjih na Kranjskem. Prašamo dopisnika, kdaj so se Vam pri ustanovitvi vašega bralnega društva od naše strani metale ovire pod noge? Pač pa pri vas delate na to, kako bi našim društvom škodovali, kar ste pokazali ravno 2. februarja t. l.; kakor hitro ste izvedeli, da bode imelo naše gasilno društvo veselico, hiteli ste na vso moč, da ste tudi vi, z namenom našemu gasilnemu društvu nekaj dohodkov odvzeti, napravili veselico v ravno tisti hiši, pri kateri je naše gasilno društvo že dvakrat naporno, a z uspehom delovalo. Končno vam ugled, ki ga ima občina, prav radi prepustimo; kedar bode pisali še kakšni dopis v vaša dva časnika, pišite vedno le iz Nove vasi, da ne bo kdo napačno mislil, da smo ravno Žirovci liberalni hlapi.

Žirovci.

Slovenski novičar.

Župnik Jos. Pogačnik †. V sredo dne 5. marca je po daljši bolezni v bolnišnici usmiljenih bratov v Št. Vidu ob Glini umrl č. g. Josip Pogačnik, župnik v Timenici, star 58 let. Rojen je bil 4. marca

1844 na Breznici pri Radoljici, v mašnika posvečen 14. julija 1872. N. p. v m.!

Cerkveno odlikovanje. Čast. gosp. Mihael Sajč, župnik v Štangi, je imenovan za knezo-škof. duhovnega svetnika.

Ordinacija Prezvzišeni g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je posvetil dne 13. marca v svoji domači kapeli bivšega eksternista ljubljanskega bogoslovnega učilišča, gospoda Jožefa Antončiča iz Št. Vida pri Zatičini v mašnika.

Naročnikom lurške vode naznanja podpisani, da je voda došla in da se dobi pri njem. — L. Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani.

Pri občinskih volitvah v Trebnjem je tudi zmaga katol. narodna stranka. Za župana je zopet izvoljen velespoštovani posestnik Franc Huc.

Občinske volitve za okolico trga Šmarje pri Jelšah so se vršile 3. t. m. in trajale pozno čez polnoč. V vseh treh volilnih razredih je zmaga katoliška narodna stranka. Odlični katoliški narodnjaki iz vseh okolic cele občine so bili voljeni v obč. zastop.

Občinske volitve v Dobropoljah. 4. t. m. je bil zopet žalosten in nesrečen dan za naše liberalce. Klerikalni zmaj je stresel z repom in liberalci so padali kakor snopje. V tretjem in drugem razredu so bili naši soglasno izvoljeni, prvi razred so si pa misli osvojiti liberalci. Pa ni šlo! Komaj enajst glasov so spravili skupaj, seveda le tako, da so kandidatje volili sebe. Prišli so pa vsi — prav vsi! — ne samo Štempihar, Tone Trdina in žlahta, ampak celo iz daljnega Loža je prišel volit neki Zakrajšek in gledat liberalni — poraz. Nič ni bil kaj vesel. Škoda se mu je zdelo pota in denarja za tak vspeh.

Prvi snopič „Ljudskih iger“, katere izdaja „Slov. kršč. soc. zveza“, in ki je že pred letom popolnoma pošel, izišel je zopet v drugi izdaji. Opozarjamo, da se v tem snopiču nahaja prekrasna igra „Lurška pastarica“ za dekleta in velezabavni igri za moške uloge „Pravica se je izkazala“ in „Zamujeni vlak“. Naj bi društva poskrbela, da se ta snopič naroča v kolikor mogoče mnogih iztisih. Le tako je mogoče „Slov. kršč. soc. zvezi“ nadalje izdajati poučno in zanimivo zbirko „Ljudskih iger“. Naročila sprejema č. g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Posamezni snopič velja 45 kr., za društva, ki vzamejo vsaj pet izvodov skupaj, à 30 kr.

Predor skozi Karavanke. Dela za 7960 metrov dolgi dvotirni predor skozi Karavanke na projektirani progi Celovec-Gorica se bodo oddala potom ofertne ponudbe pri železniško-stavbnem ravnateljstvu na Dunaju. Ponudbe, ločene za severno in južno stran predora, je vposlati najkasneje do dne 8. aprila

opoldne. Podrobnejši pogoji za južni del se lahko vpogledajo pri stavbenem vodstvu na Jesenicah, za severni del pa v Celovcu.

Cigan Gašper Held, ki je 9. januarja leta 1899. umoril s svojim bratom Simonom Heldom blizu Krke na cesti kmeta Martina Novljana, je bil pred novomeškimi porotniki obsojen v dosmrtno ječo. Simon Held je bil pred leti obešen, Gašper Held pa je pobegnil in so ga šele zadnji čas ujeli. Ker je bil po umoru že zaprt radi raznih tatvin, se ga po našem zakonu ni moglo obsoditi na smrt.

Deklica zgorela živa. 13-letna deklica Katarina Černetova v Grgarju se je grela pri ognjišču, kjer jo je prijel ogenj. Ko je mati to videla, jo je hotela rešiti ter je trgala ž nje obleko, ali pri tem se je sama nevarno ožgala. Deklica je umrla.

Ogenj v Žireh Dne 10. marca je v Žireh pogorela hiša trgovca g. Fr. Lengerja. Ogenj se je na dosedaj neznan način pojavil pod streho. Zgorelo je tudi več raznovrstnega blaga. Dasiravno je pihala močna burja, se je vendar posrečilo ogenj omejiti samo na to poslopje. Izbornemu delovanju požarne brambe se je zahvaliti, da ogenj ni povzročil večje škode. Pogorelec je bil zavarovan.

Bročure med ljudstvom. Po Ljubljani in najbrže tudi drugod se zopet razširja knjižica „Pridi k Jezusu!“ Izšla je v Gradcu. Pisatelj ni podpisan. V njej se govori čisto v protestantovskem smislu o „edino zveličani veri“ brez potrebe dobrih del, odvrata od češčenja Matere Božje in svetnikov itd. — Potem se širi neki „španski“ roman „Berač“, na neumnost občinstva proračunjena budalostna povest. Škoda vsacega krajcarja za take reči.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Dne 23. febr. je sprejel premilostni knezoškof pri nas 76 deklet v novoustanovljeno „Marijino družbo“. Jednak sprejem je bil ta dan tudi v sosedni fari kostanjeviški. Toliki gorečnosti in neumorni delavnosti za „Marij. družbe“ so se takrat Presvitlemu čudili celo ljudje, ki slikajo duhovniški stan kot najzložnejši in se ga menda zato tudi najbolj bojé. Umevno, da je bilo tudi pri nas polno ugovorov zoper „Marijino družbo“, a vsi so kakor pena brez sledu zginili, ko je knezoškof razvijal svoj prelepi govor. Ko je sklepal, da se mu sedaj spolnuje srčna želja, pričale so solze v očeh poslušalcev, da se prav ta tudi njim spolnuje. Nato pa so dekleta lepo pobožno, zraven pa odločno in pogumno zapele: „Marija bodi zdrava nam...“ Po sprejemu, ki se je vršil v najlepšem redu, razšli smo se vsi veselih obrazov. Slišale pa so se pri tem tudi pritožbe — „zakaj tudi jaz nisem v družbi“ in te popravljajo svojo počasnost sedaj s tem, da se prav pridno oglašajo za prihodnji sprejem.

V Suhadolah se je zgradila nova občinska cesta, ki je bila že jako potrebna. Hvala vrlemu županstvu, ki je to zahtevo srečno izpeljalo!

Sram jih bodi! Liberalci so se zopet enkrat pokazali take, kakoršni so v resnici; evo dokaza. Ljubljanski župan je čestital v imenu Ljubljane svetemu Očetu k njegovemu jubileju. Nočemo preiskovati, iz kakšnega namena je to storil. Toda to je gotovo, da niti ljubljanskega občinskega sveta, niti Ljubljane ni treba biti vsled tega sram. Saj celo židovski listi slavé modrost Leona XIII. in ga priznavajo kot največjega papeža. A vendar se je med Slovenci zopet našel list, ki niti takega najnavadnejšega izraza uljudnosti nasproti sv. Očetu ne dopušča! In ta umazani list je „Slovenski Narod“. Tako grdo je napadel sv. Očeta in vse tiste, ki mu čestitajo, da se ne upamo ponatisniti teh nečuvjenih psovk. Liberalce naj bo v dnu sram take pisave njihovega glasila. Tako grdo še židje ne ravnajo! Zato smo pa tudi prepričani, da dobé liberalci tak odgovor, kakoršnega zaslužijo, ako se še kdaj drznejo ob volitvah stopiti med naše ljudstvo, ki je zvesto vdano sv. Očetu!

Zopet eden, tako vpije „Slov. Narod“ in piše, da se je v vrstah dobrih in prostih katoliških mož našel v Inomostu učenjak dr. Wahrmund, ki obsoja katoliške stranke, njihovo postopanje in pravi, da da je katoliška cerkev prek mečka, presurova, in da bo zato gotovo v bližnji prihodnosti poginila. „Prav taka sodba o klerikalcih, kakor je naša“, hinavsko zavija oči „Slov. Narod“. Seveda, prav tako; saj jo je pa izgovoril prav tak liberalc, kakor so slovenski liberalci. Našli sta se pač zopet dve lepi duši!

Iz Žužemberka, dne 15. sušca 1902. V Žužemberku se je ustanovila nova „Hranilnica in posojilnica“, ki uraduje sedaj v župnišču ob nedeljah od 8. do 9. ure in ob torkih od 8. do 10. ure. Posojila daje članom po 5 $\frac{1}{2}$ % . Posojilnica, ki je bila v liberalnih rokah, je razpadla. Kdor je bil kaj dolžan tam, bo moral sedaj hitro plačati. To je obžalovati, ker bo marsikdo oškodovan, ki bo moral dolg prekladati. Ljudem svetujemo, da vzamejo denar pri novi hranilnici, ki je popolno v zanesljivih rokah in pri kateri se ni bati, da bi kdo kaj goljufal. Goljufija je izključena. Na varno mesto bo hranilnica rada dala, da pomaga ljudem iz zadrege, v katero jih je pahnil malovestni človek. Tudi je bolje vzeti denar doma, kakor pa v kaki oddaljeni hranilnici, kjer vedno veliko stane plačevanja in pa daljna pota.

Upokojen je gosp. Peter Pogačnik, učitelj na Čatežu pod Zaplalom. Srečno!

Slovenski „Učiteljski dom“ v Celovcu. Celovški rodoljubi so sklenili napraviti društvo „Učiteljski

dom". Namen društva je: vzdržavati v učiteljskem naraščaju ljubezen do katoliške vere, ljubezen do materinega jezika in do avstrijske domovine. Da se to doseže, hoče društvo zbirati pripravnike in napraviti jim zavod, v katerem bodo dobro oskrbljeni, a tudi strogo nadzorovani; zavod, ki ima polagoma postati zavetišče učiteljskega stanu, in dom, kjer se zbirajo vsi dobromisleči učitelji. Bog daj veliko vspeha tej velevažni in sveti stvari!

Zdravo telo najboljše blago.

Čudno, a resnično je, da ljudje noč in dan skrbe, kako bi se osrečili, kako bi zabogateli in se proslavili, pozabijo pa na podlago zemeljske sreče — na zdravje. In vendar je zdravje med vsemi posvetnimi dobrotami prva in najmenitnejša. Star pregovor že trdi: **zdravo telo — najboljše blago.** In to po pravici! Kaj ti pomaga bogastvo, če ga ne moreš uživati, kaj vsa druga sreča, če se je ne moreš veseliti? Bolnik pa tudi svojih dolžnosti spolnjevati ne more. Kam naj gre, če je navezan na posteljo? Kako naj opravlja težka dela, če se komaj pregiblje? Kako naj trezno misli, uči, govori, če mu dela težave vsak giblje, vsak napor?

Zato si želi zdravja vsak človek, pa le redko kdo zanj skrbi. Skrbimo torej za zdravo telo, ker ta skrb je najcenejši zdravnik. Kdor pa že zboli, naj skuša, da kmalu okreva.

Govorimo torej nekoliko, kako si zdravje ohranimo, in potem, kako naj si pohabljeno zdravje zopet pridobimo in učvrstimo.

I Skrbi za zdravje!

Za zdravje skrbimo, če uporabljamo vse, kar nam koristi, in se izogibljemo temu, kar bi nam škodovalo. Človek potrebuje za zdravje čistega zraka, potrebne svetlobe, vode, obleke, stanovišč in hrane. Varovati se pa mora vsake pretiranosti, škodljivih snovi, napak v uživanju i. t. d.

Da lažje spoznamo, česa potrebujemo, oglejmo si človeško telesno življenje.

Vsi telesni udje vedno več ali manj delujejo. Srce utriplje, pljuča dihajo, želodec jedi prebavlja, čeva se širijo in krčijo, oči gledajo, se odpirajo in zapirajo, uho posluša, jezik govori i. t. d. To delo pa izrablja snovi v telesu. Te izgubljene snovi je potrebno nadomestiti. Hrana in zrak nam iznova daje snovi. Pljuča predelajo zrak, želodec tekoče in trde jedi. Po čevah pridejo uporabljene snovi v kri, nepotrebne se pa izločijo.

Da si torej človek pridobi za življenje potrebnih snovi, mora dihati, jesti in piti. S tem si preskrbi kri, ki potem iz srca hiteč oddaja potrebne snovi

po vsem telesu. Da je torej kri dobra, treba v prvi vrsti čistega zraka in tečne hrane.

Zrak.

Zrak je spojina kisika in dušika. Dušika sicer človek ne potrebuje, pa je primešan kisiku, da ta prehitro ne deluje. Dušika je v zraku 79 %, kisika 21 %, torej le eno petino. Kisik ohranjuje kri čisto in daje človeku gorkoto. Skrbi torej, da bo zrak v tvoji okolici vedno čist, da ne bo v njem drugih primesi, ki bi slabo uplivala na pljuča. Kedaj zrak ni čist, ti pove nos, ki takoj začuti vsako slabo primes v zraku n. pr. prah, soparico i. t. d. Po nečistem zraku prihaja mnogo malih nevidnih bitij (mikroorganizmov) v sapnik in pljuča in započno marsikatero bolezen.

Človek porabi na dan 9000 l ali 9 m³ zraka. Izdihani zrak ni več za rabo, zato moraš sobe zračiti ali vetriti, da pride zopet čist zrak va-nje. V sobi, ki je 5 m dolga, 3 m široka in toliko visoka, bi pet ljudi živelo le en dan, ko bi nič zunanjega zraka ne prišlo vanjo. Okna odpiraj vsako jutro, ob mrzlih in meglenih dneh pa opoldne, da se sobe napolnijo z zdravim zrakom! Najhitreje prezračiš sobo, če odpreš okna in vrata na stežaj. Ob prepihu pa ne čakaj v sobi, ampak se umakni, ker se sicer lahko hudo prehladiš. Po zimi se prezračena soba šestkrat hitreje segreje, kakor pa z izprijenim zrakom napolnjena, zato ker ni v njej toliko vlage. Prah zbrisuj pogostoma, da se ne bo vzdigoval po sobi.

Da ti zrak zdravje ukrepi, navadi se prav dihati. Ako sključeno sedi, pljuča le počasi in malo zraka vsrkavajo, zato kri opeša in z njo vse telo. Ljudje, ki mnogo sključeno sedé, so navadno slabotni, n. pr. dijaki, uradniki, pisarji, krojači, šivilje. Ti bi morali večkrat med delom vstati in s polnimi pljuči vdi-havati zraka, da pljuča ne zakrknejo in opešajo. Hodi pokončno!

Prehitro hoditi ni varno, ker morajo pljuča preveč delati in se pregrejejo; razvnetim pljučam pa škoduje vsaka mrzlejša sapica. Tudi ne dihaj ob hoji in ob mrazu skozi usta, ampak skozi nos. Sapa prihaja takisto po ovinkih že segreta do pljuč in jim ne škoduje. Tudi prah ne more priti v sapnik. Hodeč ne govori!

Zrak pa ne hrani le pljuč, ampak tudi hladi telo. V telesu se vedno napravlja gorkota; kar je je odveč, odvzame vedno nas okrožajoči zrak. Človeška toplota je pri vseh ljudeh na zemlji in ob vsakem letnem času redoma enaka in sicer meri v zdravem teletu dobrih 37° C. Ogreti za 4° ali ohladiti se ne sme, sicer je nevarno za zdravje.

Ker je v zraku vedno nekoliko vode, pravimo, da je zrak soparen, kadar čudimo to mokroto sicer

pa, da je suh. Soparen zrak se nam zdi poleti vroč, zato ker naše telo pri soparnem zraku ne more oddajati toplote, po zimi pa mrzel, ker vlažen zrak hitreje oddaja toploto.

Nespametna navada je zahajati iz zaduhlih delavnice in pisarn v še bolj zaduhle in zakajene gostilne. Ni čuda, da opeša s telesom tudi um. Iz zaduhlih prostorov ven v božji svet na solnce!

Drobtine.

Sovražnica tobaka. V Cikagi se je pred sodiščem oglasila neka žena z zahtevo, da se loči od moža. Kot vzrok je navedla, da mož vstaja že ob 2. uri zjutraj in tako kadi, da je skoro vsa soba v dimu. Ker pri tem trpi njeno zdravje, zahteva ločitev od tako strastnega kadilca.

Pomiloščen pod vešalami. V Banjaluki bi pred kratkim morali obesti kmeta Gligo Gvozdana, obsojenega radi umora. Pripeljali so ga že pod vislice in krvnik se je pripravljal, da izvrši svojo nalogo. V tem trenutku je došlo od cesarja brzozjavno pomiloščenje. Gvozdani je pomiloščen v dosmrtno ječo.

Največje poslopje na svetu. Stavbeni urad je v Chicagu izdal dovoljenje za zidavo največjega poslopja na svetu, v katerem bodo nastanjeni razni uradi. Kadar bo dokončano, nastanjenih bo lahko v njem 9000 oseb. Poslopje bo zidala First National banka na voglu Dearborn in Monroe ceste ter bo stalo 3 000.000 dolarjev. Dela na njem se bodo pričela takoj spomladi.

Leon X. in njegovi predniki istega imena. Slavno vladajoči papež Leon XIII. je nastopil petindvajseto lelo svojega vladanja. Med vsemi dosedanjiimi namestniki Kristusovimi je on še le četrti, ki je dosegel to milost od Boga, da vodi čolnič svetega Petra že petindvajseto leto. Jako kratka doba vladanja je bila določena nekaterim njegovih prednikov, ki so nosili isto ime, kakor naš dosedanji poglavar svete cerkve. Vladali so: Leon I. od 440 do 10. novembra 461, Leon II. od 682 do julija 682, Leon III. od 26. decembra 795 do junija 816, Leon IV. od 27. januarja 847 do 17. julija 855, Leon V. od 28. oktobra 903 do 6. decembra 903, Leon VI. od 928 do 3. februarja 929, Leon VII. od 936 do 18. julija 939, Leon VIII. (protipapež) od 4. decembra do marca 965, Leon IX. od 12. februarja 1049 do 19. aprila 1054, Leon X. od 14. marca 1513 do 1. decembra 1521, Leon XI. od 1. do 27. aprila 1605, Leon XII. od 28. septembra 1823 do 10. februarja 1829, Leon XIII. vd 20. februarja 1878.

Slovenski milijonarji v Ameriki. Imamo jih! „Slovenec“ je sicer pred nekaj tedni malo nevero-

jetno sprejel vest „Amerikanskega Slovenca“, da štejejo amerikanski Slovenci med seboj že par milijonarjev, sedaj vam pa postrežemo z imeni teh ameriških slovenskih milijonarjev. Evo jih: G. Jos. Kraker v Melrose, Minn., g. Peter Rupe v Calumetu, Mich., g. Jože Golob v Leadville, Colo. Vseh seveda ne moremo poznati, ker so Združene države za spoznanje večje, nego pa je n. pr. Kranjska. To so namreč milijonarji v ameriški denarni vrednosti. Če pa hočete izvedeti imena onih, ki so milijonarji v kronah, to je onih, ki bi s svojim premoženjem na Kranjskem veljali za milijonarje, pa zamoremo postreči s par ducati.

Umorjeni misijonarji. Število umorjenih misijonarjev leta 1900 v raznih delih sveta znaša 171, med temi devet škofov in 162 drugih duhovnikov! Štirje škofje so bili Francozi, trije Italijani, dva iz drugih dežel. Eden teh je bil živ sežgan! tri italijanske škofo so Kinezi razsekali. En duhovnik je bil živ zakopan, dva sta zgorela v cerkvi z vso trumo vernikov, ki je bila pri sveti maši; drugi so bili na razne načine umorjeni. Kaj pač ne trpijo ubogi oznanovalci svete vere po misijonih!? In vendar se jih poda vsako leto mnogo križem sveta, da sejejo po Kristusovem povelju seme božje besede.

Sestro zažgal. V Hammondju je triletni Viljem Novak nalašč in iz same škodoželjnosti zažgal obleko svoje mlade sestrice, ko sta bila sama doma, ter je gledal, kako se je zvijala v smrtih mukah. Njegov oče, ki je kurjač, je odšel na delo. Malo za tem je mati mladega Vilčeta hudo okarala vsled razposajenosti ter odšla v prodajalnico. Prišedši nazaj čez kakih 15 minut zaduhala je v sobi smrad in dim kakor bi se žgalo meso. Na tleh pa je zagledala svoje mlado dete vse goreče in zvijajoče se v zadnjih mukah. Blizo nje pa je stal poredni fant ter jo gledal. Povedal je, da je sam zažgal sestrično obleko, in pri tem ni kazal nikakega kesanja.

O velikosti New-Jorka si je možno napraviti nekako površno sliko, ako navedemo naslednje številke: Celo mestno ozemlje meri 930 kvadratnih km., t. j. skoro deseti del cele Kranjske, prebivalstva pa šteje mesto okroglo 4 milijone. Dolgost mestnih železnic newjorških znaša 1900, tlakovnic cest pa 145 km. Leta 1898 je štelo mesto 130 000 hiš s stanovanji, 37.000 trgovinskih hiš, a le 438 gostila. Cerkva imajo ondi 1100 šol 350 s 7464 učitelji in blizu 203.000 učenci. Bolnic, hiralnic in enakih zavodov imajo v Novem Jorku 264, poštnih uradov 90 ter 44 pokopališč. Mestnih uradnikov je tam skoro 33.113 stražnikov pa le 6889 in 2167 ognjegascev. Letnih dohodkov ima mesto okroglo 2600 milijonov dolarjev, dolga pa 170 milijonov dolarjev.

Naše slike.

Ajdovec pri Žužemberku. — Ajdovec je med Trebnjem, Žužemberkom in Sotesko na Dolenjskem. Župnija šteje okoli 950 duš ter je skalovita planjava, ležeč 500 m nad morso gladno, z mnogimi vinorodnimi goricami, kjer se je pridelovalo v nedavnem času obilo dobrega vina. Tudi sedaj se rodi vinska trta, a ne tako dobro, kakor v prejšnjih letih. Trtna uš hoče uničiti in opustošiti vse vinograde. — V Ajdovcu je bil doma pokojni pišt dr. Anton Jere, a tudi mnogim drugim se sedaj službujočim duhovnikom je tekla zibelka v Ajdovcu. Ako Bog dá, bo Ajdovska župnija poslala še več svojih sinov v vinograd Gospodov; saj ima skoro vsaka vas po enega dijaka, nekatere tudi po dva, celo po tri. — Druga slika: *Krokodilji lov* kaže, kako po Afriki lové krokodile.

Za smeh in kratek čas.

Vse zastoj. Župnik: „Kaj ti pa je, Janez, da si tako žalosten?“ — Janez: „Moj Bog, žena noče pri meni biti!“ — Župnik: „Skusi jo kako na druge misli pripraviti!“ — Janez: „Ali sem že vse poskušal. Sem jo zmerjal, brez jedi pustil, tudi pretepal sem jo, — pa ne pomaga nič. Zmeraj pravi: „Pri tebi ne ostanem, grem domov!“

V gostilni. Gost: „Pivo je čisto mlačno!“ — Naktakar: Ni čudo, v toliki vročini se je led segrel!“

Besedne uganke.

I.

9	soglasnik
4 5 8	zemlja
9 5 1 11 1	.....
3 11 1	žensko ime
1	samoglasnik
5	soglasnik
6 3 2	orožje
5 3 8 7 10	.....
1 7 1	žensko ime
10	samoglasnik.

Nadomestite številke s črkami in dobili bote v srednji vrsti od zgoraj navzdol in v 3 in 9 vrsti primeren pozdrav.

II.

a	soglasnik
a a a	sladčica
a c c č č	mesto na Štajerskem
d e e e e e e	ptič
g i i j j k k k l	-----
l l l l m n n	trg na Kranjskem
n o o o p	ptič
t v v	domača žival
v	soglasnik

Črke v srednji vrsti in od zgoraj navzdol značijo, ce so prav pogojne besede, velik cerkven praznik.

III.

Žival pové ti črk petero,
ki malo jih pri nas je zdaj,
a nje ime se rabi mnogotero:
za „cepca“ ga dobiš nazaj.
A črko drugo zdaj zameni,

Ozračja kralja ta beseda dá.
Zameni še; kar zdaj pomeni,
to peč zakurjena ima.

Rebus.

A nočno šef ni' =

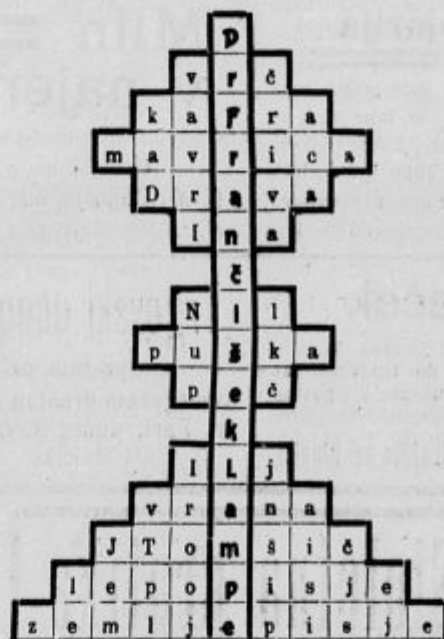
Računska uganka.

Mala družba, obstoječa iz moških in žensk, mora plačati v gostilni 23 K 90 v. Na vsakega moškega pride 1 K 50 v, na žensko pa 1 K 20 v. Mož je troje več nego ženskih: koliko je vsakaterih?

Rešitev uganek v zadnji številki.

Besedne uganke.

I.

Dr. Francisek Lampe.

II.

pes — pesa — pest

Rebus

a) Medvode   b) Medved

Računska uganka.

$$\begin{array}{r} 4 \quad 8 \quad 12 = 24 \\ 11 \quad 6 \quad 7 = 24 \\ 9 \quad 10 \quad 5 = 24 \\ \hline 24 \quad 24 \quad 24 \end{array}$$

Vse so prav rešili: Rozka Zorko v Široki Seti pri Vačah; dalje: Tam na gorenski strani so ti Vodčani udani uganke vse prav rešili, ko pri mizi so zbrani bili, in sicer Anton Traven, Florijan Hafner, Marija Dolničar, Marija Pirč in Mana Rozman; Josip Grum; dijak v Ljubljani. (Dalje prih.)

➡ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 3. aprila t. l.

Vabilo

na
III. redni občni zbor
 Zveznega kmetijskega društva v Poljanah

reg. zadruga z omejeno zavezo
 ki se bo vršil

dne 13. aprila 1902 ob 10. uri dop.
 v društvenih prostorih.

VSPORED:

1. Poročilo načelstva.
2. Pregled in odobravanje računov.
3. Prememba pravil.
4. Volitev.
5. Razni nasveti in slučajnosti.

62 1-1

K obilni udeležbi vabi uljudno

ODBOR.

Strojarija

s 16. kadmi je iz proste roke
 na prodaj. Voda žene stroj in
 stope za česlo, kakor tudi va-
 ljavko. Cena 7000 kron. Kje,
 pove iz prijaznosti upravnštvo
 tega lista. 55 3-1

Mlin
 v najem

želi dobiti dobro izučena mlinar.

Ponudbe na:

B. M., Zagorje ob Savi

49 (poste restante.) 1-1

54 **Deček** 1-1

ki je dovršil ljudsko šolo in
 ima veselje do trgovine, se
 sprejme kot učenec v trgovino
 z mešanim blagom. Več pove
 V. Šešek, Sodražica pri Ribnici.

Trgovski učenec

se sprejme pri

Kmetijskem društvu Bloke
 pri Fari, pošta Nova vas
 61 - pri Rakeku. 1-1

Stoletna pratika
 dvajsetega stoletja

1901 - 2000

z načelno podobo
 v barvah in jako
 zanimivo, podučno
 in koristno vsebi-
 no. Sestavil doktor
 Gregorij Pečjak. *

Stane v „Prodajalnici
 katol. tiskovnega dru-
 štva (H. Ničman)“ v
 Ljubljani, mehko ve-
 zana 1 K 30 h, v pol-
 platnu 1 K 80 h, v pol-
 usnji 2 K. Po pošti
 20 h več.

Pozor, kmetovalci!

Pravi ribniški fižol za seme se dobiva pri V. Šešek-u v Sodra-
 žici pri Ribnici. — Zaloga istega je tudi „pri Lavriču“ v
 Gornjih Gameljnih pod Šmarno goro št. 18. 53 (1-1)

Vožnje karte
 in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20

60 (1)

ali pa

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.**HERBABNY-jev**

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup
 rastaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót
 daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redil-
 nost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko
 si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi
 raztopljive fosforno - apnene soli, ki so v njem, pa po-
 sebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje
 kostij. 434 (20-11)

Cena steklenici 1. glid 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti
 20 kr. — 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno
 izrecno zahteva Herbabny-jev
 apneno - železni sirup. Kol
 snak izvora se nahaja v steklu in
 na zamašku ime, „Herbabny
 vtisnjeno z vzvišenimi črkami iz
 oosi vsaka steklenica polegstoječ
 uradno registrov. varstveno
 znamko, na katera znamenja na
 se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./A, Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.
 V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mar-
 detschlager, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr;
 Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram
 G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Elsässer,
 Sevedenj: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher,
 J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiebl,
 Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J.;
 Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini;
 Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika;
 Velikovec: J. Jobst; Veljperk: J. Huth.